

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Assertionvm Theologicarvm Sfortiae Pallavicini Sacrae Theologiae Professoris in Collegio Romano Societatis Iesv. Libri Qvinque

Pallavicino, Sforza

Romæ, 1649

Cap. 3. An Deus possit naturaliter loqui, & quomodo: vbi de multiplici specie locutionis, de operationibus, quas Deus potest facere naturaliter. Item an posset loqui Beatis obscurè, an euidenter ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-38925

CAPVT III.

*An Deus possit naturaliter loqui,
& quomodo: ubi de multiplici
specie locutionis, de operationi-
bus, quas Deus potest facere
naturaliter. Item an posset lo-
qui Beatis obscure, an eviden-
ter viatoribus. An fidei repu-
gnet euidencia in attestante.*

27 **C**ensemus non omne
id esse supernatura-
le, ad quod natura non exigit
determinatè concursum Dei,
vt putāt aliqui ex hoc inferen-
tes omnem Dei locutionem,
esse supernaturalem, & statuē-
tes vniuersaliter non posse dari
naturaliter vllum effectum pē-
dentem tanquam à propriā
cau-

De Fide, Spe, &c. Cap. II. 39
causà à libertate diuinà : quip-
pè non posse lumine naturæ
cognosci euidenter libertatem
Dei ; sicut nec Trinitatem ;
quoniam vtrumq; includit di-
stinctionem virtuales intrin-
secam , quæ est ineffabilis , &
propria solius Dei : ac proinde
omne miraculum, quippè quod
probat libertatem Dei non o-
perantis ex necessitate naturæ,
reddere quatenus miraculum
est , credibilia mysteria tū Tri-
nitatis, tūm Incarnationis, cu-
ius secundi credibilitas pēdet à
credibilitate primi. Ex quo rur-
sus colligūt diuinum decretum
nō se habere per modū causę in
ordine ad effectus merè natu-
rales, nisi quatenus identifica-
tur cum Deo, qui est eorū cau-
sa: de reliquo diuinam omnipo-
ten-

tentiam esse per se determinatam ad eos producendos, hòc ipsò quòd per decretum oppositum non impediatur : quòcirca quidquid non est secundùm præcisam exigentiam naturæ, atq; ità quidquid requirit decretum Dei determinans omnipotentiam ad eius productionem, dicunt esse supernaturale.

28 At contra eiusmodi doctrinam asserimus primò notã esse lumine naturæ libertatem Dei, aliòquin malè reprehēderetur Arist. à Patribus, & Scholasticis eò quòd diuinam libertatem negauerit, malè reprehēderentur à Paulo veteres Philosophi, qui Deo non egerunt gratias: nec enim gratiam meretur, nisi qui liberè confert bonum

De Fide, Spè, &c. Cap. III. 41

bonum, quod axioma si neges,
confestim sequitur deberi gra-
tias Deo de productione Spiri-
tus Sancti. Et certè S. Thomas
1. p. q. 19. ar. 3. & 4. probat ra-
tionibus naturalibus Deum ef-
fe agens liberum. Et prædicto
ar. 4. ubi statuit diuinam volū-
tatem vt imperantem esse cau-
sam rerū, certè non intelligit de
causà per solam identitatem. A-
liòquin non debuisset afferre
aliam rationem, nisi quòd diui-
na voluntas est idem ac Deus.
Quamuis igitur in explicando
eo modo, quo Deus exercet a-
ctum liberum, sit magna dif-
ficultas; hæc tamen non tol-
lit, quin sit euidens in genere
Deum esse liberum, similiter e-
nim euidens est dari tempus,
& quantitatem, quamuis in
vtrius-

vtriusque naturà explicandà inenodabiles difficultates occurrant.

29 Diuina verò libertas multis rationibus naturalibus patet. Primò, quia cōstat lumine naturæ Deum esse Dominū, Deū esse orandum: in hoc enim omnes gētes cōueniunt. *Dominium* verò dicit essentialiter libertatem; Item *oratio* vt *oratio* significat indifferentiā ad exaudiendum, vel non exaudiendū. aliòquin non esset oratio, sed iniectio necessitatis. Præterquam quòd constat lumine naturæ nos esse liberos ad bonum, vel malum; Item si benè agamus placere nos Deo; sin malè displicere, ergò saltem agnoscenda est in Deo indifferentia ad habendam hanc cōpl-

pla-

placentiam, vel displicentiam;
atque ità deuoranda est tota
illa difficultas, quam affert di-
uinum decretum liberum.

30 Dicimus prętereà mul-
tos esse effectus non supernatu-
rales, qui determinantur à me-
rà libertate Dei. huiusmodi fuit
ipsa creatio mundi, & naturæ
potiùs in vno tempore possibi-
li, quàm in alio. Item deter-
minatio effectuum indiuidua-
liù in sententià eorundem ad-
uersariorum. Nec valet respõ-
sio, quòd hæc determinatio pē-
deat à decreto Dei tantùm ne-
gatiuè, quatenus scilicet Deus
excludit per suum decretum
omnia ea, quæ re ipsà nō facit.
Nam contra est, quoniam om-
nipotentia Dei de se non potest
facere omnia, neque iufinita, vt
ipsi

ipsi aduersarij concedunt, & nos in tractat. *de caritate* probabimus: quare illud decretum exclusiuum nō est impedimentum diuinæ omnipotentiae à productione omnium rerum exclusarum: nam omnipotentia secundum se considerata nequē est principium completum producendi omnia, neque est magis determinata ad hæc, quàm ad illa. Ergò nihil produceret nisi à diuino decreto positiuo determinaretur.

31 Affirmamus insuper, vltra omnes operationes, quæ determinatè exiguntur à naturà, duo esse genera operationum, quæ sūt dona Dei præternaturalia, sed nō supernaturalia. Alterum est earum, quas Deus vt author naturæ debet facere va-
gè

&
o-
um
on.
à
n.
en-
a
le-
que
ec,
ro-
eto
vl-
de-
rà,
m,
tu-
Al-
svt
va-
:
gè, sed nō determinatè: vt ex. g.
in Angelo primùm creato de-
bet excitare aliquā cogitatio-
nem, sed non tenetur tanquam
author naturæ excitare potiùs
hanc, quàm illam. Est verò
beneficium peculiare, si exci-
tet meliorem: sicut enim in
republicà humanà Princeps te-
netur vagè ad aliqua, sed de-
terminatio est penes ipsū Prin-
cipem, quia respublica ex illo
disiuncto non magis exigit v-
nam partem, quàm aliam: ità
etiam respublica totius naturæ
exigit à Deo aliqua cū indeter-
minatione arbitraria ipsi Deo
in ordine ad locū, ad tempus,
ad indiuidua, & ad multas a-
lias circumstantias. In his er-
gò versatur beneficium Dei nō
supernaturale, vt nimirum eli-
gat

gat eam partem talis disiuncti,
quæ magis p̄tosit huic, vel illi
creaturæ.

32 Secūdo aliquæ sunt o-
perationes, quas potest facere
quodlibet Agens spirituale,
scilicet motus locales corporū.
Nam substantia materialis obe-
dit Spirituali in ordine ad mo-
tum localem; & quoniam cæ-
teræ actiones dependent ab v-
bicatione, ideò per hanc vim
substantia spiritualis est domi-
na substantiæ corporeæ. Non
tamen potest creatura spiritua-
lis ita mouere corporeã vt fiât
ingentes mutationes in mun-
do. Cuiusmodi esset profun-
dere in terras totum mare; Itē
non posset frequenter facere
illos motus, qui manifestè ap-
pareant profecti ab aliquà vir-
tute

tute superiore. Has enim virtutes noluit Deus (itā exigentē naturā) posse frequēter mutare illos effectus, quorū certitudinē hominibus præstat hic status rerum naturalium, nisi ab aliquā eminentiori potentiā dimoueat, aliòquin semper in applicandis medijs maneremus incertū de euentu fortè impediendo ab aliquā vi superiore: Denique non est naturale vt eiusmodi motus extraordinarij ab Angelis, quamuis occultè, fiant valdè frequenter (licet fieri possint aliquantò frequentius, quàm manifestè) sequeretur enim labefactari argumentum ab inductione, dum tribueremus naturis rerum illos effectus quī re ipsā pronenirent ab impulsu per Angelos iniecto.

Cæte-

33 Cæterùm positis his tribus limitationibus potest Angelus naturaliter mouere corpora, ergò non est cur idem nõ possit Deus, quippè qui in hoc non agit tanquam Princeps, sed quasi tanquam priuatus ciuis. Hæc verò doctrina consonat cum ijs, quæ habet S. Thom. in quæst. 6. de miraculis præsertim art. 3. in corpore vbi distinguit miracula ab illis effectibus, qui producuntur per causas naturales motas & applicatas à causà supernaturali. *In miraculis inquit, producuntur effectus absque actionibus naturalibus à causà supernaturali, producere autem aliquem effectum, quem vel natura producere non potest, vel non ita conuenienter mediante actione principiorum naturalium*
artis

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 49
artis est. Ex quo infert effectus
angelorum in his inferioribus
esse opera artis, & non miracu-
la. Ideò non sunt supernatu-
ralia beneficia, quæ petimus à
Deo circa pluuias, serenitatem,
bonam valitudinem, excitatio-
nem phantasmatum, & alia
huiusmodi. Hæc enim omnia
fiunt per motum localem non
habentem vllam ex illis tribus
conditionibus, in quibus osten-
dimus esse contra ordinem na-
turæ, quòd substantiæ spiritua-
les separatæ moueant corpo-
ra. Idque consonum est com-
muni conceptui hominum, qui
valdè fidentiùs petunt à Deo
eiusmodi beneficia, quàm vt
cæco nato reddat visum, & alia
similia, quoniam nō concipiūt
per illa mutari ordinem natu-

C ræ

tri-
An-
cor-
nō
hoc
sed
uis.
nat
i.in
tim
guit
qui
tu-
au-
ubis
abs
can
utē
na-
vet
te
um
s

ræ, sicut per ista. Cum ergò locutio sit aliqua operatio quæ potest fieri à Deo per solum motum localem producentem sonos sensibiles, vel per internā excitationem phantasmatum, non est cur dicatur actus supernaturalis.

34. Posse verò Deum naturaliter loqui, probatur positivè ex multis. Primò, quia est dominus, ergò naturaliter potest imponere novas leges, & præcepta, sed hæc importarent locutionem Dei, vt patet de omni nouà lege, & non insitã per lumen rationis, ergò naturaliter loqui potest. Quòd verò spectet ad dominium, posse iniungere naturaliter nova præcepta, videtur evidens, debet enim seruus ità pendere à nutu do.

domini, vt non habeat tantam certitudinem, quòd Dominus nihil illi præcipiet, quantam habet, quòd sol cràs orietur; ergò non debet hoc præceptum esse aliquid supernaturale. Nā de futurà negatione rei supernaturalis habemus physicam certitudinem, præsertim si versaremur in purà naturà in quà nihil supernaturale cōtingeret, sicut habemus nunc de crastino ortu solis.

35 Imò verò ne per ipsam quidem legem naturalē agnoscere possumus Deum vt Dominum nisi sciamus illum posse nobiscum dispensare liberè in eiusmodi præceptis saltem mutando materiam. Aliòquin cognoscemus quidem in Deo rationem primæ regulæ, sed nō

ratione dominij, quod semper importat libertatē ad duo opposita. Hæc autem dispensatio non posset fieri nisi per locutionē. Præterea scimus Deū aliquādo locutum esse Dæmonibus vt habetur in libro Iob; & tamen Dæmones non participant nunc aliquam cognitionē supernaturalē in ratione entis, qualis esset illa cognitio locutionis diuinæ, si hæc locutio esset supernaturalis, & proinde eiusdem rationis, ac illa, quæ est obiectum fidei nostræ, vt asserunt aduersarij. Et ideò S. Th. 1. p. q. 64. art. 1. nō concedit in Dæmonibus cognitionem ne speculatiuam quidem rerum supernaturaliū, nisi modo conaturali.

36 Non tamen quodcumque
que

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 53
que genus locutionis diuinę po-
test fieri sine supernaturalitate;
cum enim locutio per Aristo-
telē in libris *Perhier.* alia sit *enū-*
ciatiua, alia *optatiua*, quarum
prima est primò, & per se com-
municatiua scientiæ, secunda
verò est motiua voluntatis, &
hęc diuidatur ibi à S. Thomā
in *vocatiuam*, *interrogatiuam*,
deprecatiua, & *imperatiuam*;
hoc vltimum genus tātum lo-
cutionis optatiuæ, hoc est *im-*
peratiuā dicimus posse esse non
supernaturale in Deo. *Deprecari*
enim est inferioris, vel saltē nō
Domini. *Interrogare*, & *voca-*
re tandem vel est imperiū vel
deprecatio de attētionē, vel re-
sponsione? Item locutio *enun-*
ciatiua, tanquam actus omni-
nò socialis, & conueniens po-
tiūs

tius in amicum, quàm in seruū, videtur superare conditionem creaturæ. Non sic locutio *imperatiua*. Siquidem licet etiam illa, sicut omnis tandem locutio, sit communicatiua scientiæ; tamē ex suo modo tendendi nō est ordinata ad hanc cōmunicationem tanquam ad finem; sicut locutio *enunciatiua*. Et ideò ab Aristotele dicitur non inesse locutioni optatiuæ veritas, aut falsitas & eam conuenire nō Philosopho, sed Rhetori, vel Poetæ. Quoniam scilicet non habet pro fine veritatem, sicut locutio Philosophi, sed motionem affectus.

37 Præter has locutiones potest etiã naturaliter exerceri à Deo in creaturas locutio *conuiciatiua*; quæ pariter licet communi-

muni-

municet aliquam scientiam; tamen non est ordinata ad scientiam audientis tanquam ad finem; sed tanquam ad medium doloriferum. Quomodo omnes aliæ pænæ à superiore illatæ communicant punito scientiam de indignatione superioris, nec tamen sunt fauor superioris erga punitum.

38 Neque satis probatur omnem Dei locutionem esse supernaturalem ex eà communi definitione, quòd supernaturale sit *quidquid sciri nequit sine reuelatione Dei*; huiusmodi autem sit omnis Dei locutio. Respondemus enim, eam definitionem egere duplici limitatione. Altera est, vt non sit vera nisi in ordine ad entia creata: nam certè Trinitas, decretum libe-

rum Dei, modus quo Deus potest gubernare cum supremo dominio potentias liberas, & alia eiusmodi sunt aliquid naturalissimum, quippè necessarium; & tamen nō possunt sciri sine Dei reuelatione.

39 Altera limitatio est, vt id intelligatur tantū de omnico, quod distinguitur ab ipsa reuelatione. Id enim est supernaturale inter obiecta creata, quod scitur ab intellectu diuino, & mediante illo Magistro tantū cognosci potest ab intellectu creato; nā hoc ipso est tale, vt superet & perspicaciā cuiuscūq. intellectus creati, adeòq. superet vires effectrices naturæ, quippè quæ nihil potest facere, quod nullus intellectus creatus suis viribus possit cognoscere,
cum

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 57
cum finis naturæ sit scientia in-
tellectus creati. Verùm tamen
hoc non habet locum in ipsà
Dei reuelatione, quippè quæ ideò
non potest sciri, nisi ex supposi-
tione quòd Deus reuelet ali-
quid, nō quia ipsa sit obiectum
difficile cognitu, sed quia in eo
tantùm casu illa potest existe-
re, sed posito quòd existat, non
superat vim intellectus creati.
Aptum exēplum huius rei est
in creaturis : si enim esset ali-
quod obiectum distinctū à meà
locutione, quòd Petrus non
posset scire, nisi per meam locu-
tionem, vtique ex hoc appare-
rem ego circa illud obiectū su-
perare intellectum Petri & esse
illius Magister : at Petrus non
potest scire meam locutionem
quin ego loquar; nec tamen per
C S hoc

hoc dicitur mea locutio superare intellectū Petri, aut Petrus esse discipulus meus in ordine ad illam; quoniam hæc impotentia Petri nō prouenit ex eò, quòd Petrus de se sit impar huic obiecto, sed ex eò quòd mea locutio non potest existere sine meà locutione.

40 Denique non probat supernaturalitatem locutionis diuinæ ratio illa, quòd Deus nō possit naturaliter obligari, & tamen quòd omnis locutio obliget Deum ad verificandum id quod dicit. Respondetur enim, Deum nō posse naturaliter obligari ad futura; quoniam intellectus creatus non potest habere aliquod præsens naturale, ex quo per summam certitudinem sciat id, quod erit, ad eo.

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 59
adeòque cognoscat sibi inutile
adhibere orationem ad impe-
trandum à Deo id, quod sibi est
melius. Ac proindè omne
præfens naturale relinquit Deū
indifferentem ad futura, & om-
nis causa, ac conditio natura-
lis præcedens est impedibilis ab
absolutà Deipotestate. Ex quo
ritè infertur non posse naturali-
ter Deum creaturæ aliquid pro-
mittere.

41 At non repugnat Deū
naturaliter facere aliquid, quod
non posset facere, nisi ex aliquà
suppositione antecedenti: sic
enim non posset nobis dare
hoc lumen rationis, quod de
facto habemus, nisi haberet eas
voluntates, & complacentias,
quæ per hoc lumē rationis no-
bis implicitè manifestantur. Pa-

C

6

riter

riter non potest ponere aliqua entia, nisi ex suppositione aliorum Entiū. vt v.g. modos sine rebus. Itā similiter non potest ponere locutionem, quin habeat illam scientiam, quæ per talem locutionē significatur. Neq. verò locutio imperatiua, quam dicimus naturaliter usurpari posse à Deo, est reuelatio de aliquo futuro absolutè, sed tantum sub hac conditione: *si creatura existat, & Deus non dispenset*: sub quibus conditionibus manifestat nobis futura etiam lex naturalis & lumen rationis.

42 Non potest tamē Deus naturaliter loqui clarè; tunc enim clara est locutio alicuius, quādo patet eū esse authorem talis locutionis, & quidem in

ge-

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 61
genere causæ particularis; nã in
genere causæ vniuersalis Deus
est author omniũ rerum, quare
ille vniuersalis cõkursus ad locu-
tionem, nõ sufficit vt Deus de-
nominetur *locutor*. At Deum
esse authorem particularem a-
licuius locutionis nobis patere
non potest propter eandem ra-
tionem, propter quam *libro su-
periore* probauimus non posse
quempiam cognoscere natu-
raliter supernaturalitatẽ vllius
effectus, quia scilicet neque
habemus conceptum propriũ
Dei, neque comprehendimus
vires causarum naturalium vt
potẽ syncategorematicẽ infini-
tas; ex quo fit nunquam lique-
re nobis aut specialem congrui-
tatem alicuius effectus cũ Deo
aut imbecillitatem totius na-
turæ

turæ possibilis ad eum præstā-
dum.

43 Imò verò non potest
Deus naturaliter efficere locu-
tionem, quam esse diuinam,
teneamur credere sine formidi-
ne etiam radicali. Nam præter
creationem rerū ex nihilo, om-
nes operationes, quas Deus po-
test naturaliter facere sunt tales,
ut illæ eadem potuissent in ali-
quo casu fieri vel à Deo ad exi-
gentiam naturæ, vel ab aliquà
causà naturali: aliòquin supe-
rarent vires totius nature. Ergò
nulla locutio Dei naturalis ex-
terna est huiusmodi, ut sit essen-
tialiter locutio Dei, hoc est pro-
ueniens à Deo in genere causæ
particularis: quòcirca non po-
test dare fundamentum credē-
di super omnia eam esse locu-
tio.

tio.

tionem Dei, sed tantum credendi hoc prudenter, sicut tenemur credere esse literas regis illas, quæ ex moralibus indicijs tales apparent, licet non implicet eas esse supposititias.

44 E contrario asserimus, videntibus Deum non posse Deum loqui obscure per locutionem, quæ sit essentialiter locutio Dei, ac proinde exigens assensum super omnia. Ut id probemus, primo supponimus non posse quempiam de eodem obiecto immediato, & affirmato per se, non per aliquas præmissas, habere duo iudicia, alterum clarum, alterum obscurum. Nam iudicium clarum est actus necessarius, ac propterea præueniens omne exercitium voluntatis,

tatis,

tatis; actus verò obscurus est liber, adeòque dependens à voluntate, ergò est posterior naturà quolibet actu claro: sed implicat, quòd ego cognoscā obscure in posteriori signo id, quod cognosco clarè in priori. tota enim claritas quæ est in signo priori pertingit etiam ad omnia signa subsequents, ergò non possunt in eodem instanti esse duo iudicia immediata de eodem obiecto, quorum alterū sit clarum, alterum obscurum, quidquid sit an claritas, & obscuritas possint conuenire in duobus iudicijs mediatis quippe quæ non sunt planè de eodẽ obiecto, sed de cõnexionẽ eiusdem conclusionis cum diuersis præmissis.

45 Hoc posito sic argumẽ-
tamur

tamur. Videns Deū haberet iudiciū clarum immediatū, quòd Deus esset author illius reuelationis, ergò nō posset habere de hoc iudiciū obscurū immediatum, quale est iudicium fidei.

Assumptum probatur, quoniā videns Deum habet visionem

Dei claram, quæ ex peculiari etiā capite nequit esse posterior

naturā ad talem actum obscurū: ne scilicet aliòquin in priori

naturā ad visionē Dei daretur pro eodē instāti potētia discre-

dendi, & peccandi, quæ tanquā miseria, non potest coexistere

cum visione beatificā: rursus pro eo priori videns Deum, non

potest dubitare de vlllo prædicato necessario Dei. Sed esse in-

dixinctū ab authore illius locutionis, quæ est essentialiter locu-

tio-

tio Dei est prædicatū necessariū
Dei, ergò hòc ipsò quòd Beatus
apprehendat hoc obiectum, nō
potest de eo dubitare, sed habet
de illo iudicium clarum .

46 Probatur maior, in quā
solā potest esse difficultas, quia
omne prædicatum est forma-
lissimè *vel perfectio simpliciter
simplex, vel imperfectio*. Quoniā
vt ostēdimus in lib. de Act. hu-
manis *bonū, & malum, perfectio,
vel imperfectio, & similia* nō sūt
prædicata prima, quæ cogno-
scantur in seipsis vt *albedo, ni-
gredo, &c.* sed sunt prædicata
secunda, quæ cognoscuntur
ex perfectā cognitione alicuius
prædicati primi & fundamen-
talis vt v.g. *sapientie, pulchri-
tudinis &c.* ergò est ~~æquè per-
fecta, vel imperfecta,~~ ipsa *perfe-
ctio,*

ctio,

ctio vel imperfectio, non est aliquod prædicatū diuersum omnino à cæteris, sed est aliquod prædicatum trāscendenter imbibitum in cæteris, quasi *uniuersale* respectū cæterorū quasi particularium.

47 Nos tamen qui non habemus claram regulam perfectionis, & imperfectionis; sæpè dubitamus circā multa prædicata nūm dicant perfectionē, an imperfectionem. Sicuti qui non habet conceptum propriū clarum lineæ rectæ, potest dubitare, an hæc vel illa linea sit recta, nec nè. At Beatus habet clarissimum conceptum *summi boni, sumæque perfectionis*, hoc est *Dei*, de cuius essentiā est *esse omne bonum*, ergò per comparisonem ad illum clarè agnoscit

scit in quocunque prædicato
 rationem *perfecti* vel *imperfecti*
 sicut qui haberet clarissimam
 cognitionem *lineæ rectæ*, prout
rectæ, videns quamcumque
 aliam lineam sub eâ ratione,
 sub quâ non est *recta*, statim
 discerneret nō esse *rectam*. Cū
 ergò hoc quod est, esse *indistin-*
ctum ab authore illius locutionis,
 sit prædicatum includens sum-
 mam, & infinitam perfectio-
 nē, non potest Beatus per cōpa-
 rationē illius prædicati cū Deo
 nō cognoscere illud inesse Deo.

48 Cōfirmatur, quoniā spe-
 ctat ad rationem beatitudinis
 nō posse Beato apparere Deum
 sub quocumq. conceptu vero,
 quin sub tali cōceptu adoretur,
 & ametur à Beato: sed nō potest
 adorari, & amari perfecte, quin
 cla-

clarè agnoscat, ergò. Accedit, quòd aliòquin Beatus posset dubitare, an Deus sit canis, aut lapis. non enim est magis propriū Dei esse non lapidem, quàm nō esse aliū ab authore illius locutionis. Deniq. Beatitudo excludit possibilitatē omnis miseræ, adeòq. etiā erroris, ergò Beatus videt clarè, se non posse errare; ac proinde videt clarè omnem actum, quem ipse potest facere, esse verum, ac de primo ad vltimum est incapax dubitationis, & obscuritatis.

49 Neque pariter fides nostra, quam essentialiter esse obscuram supponimus ex definitione Pauli, potest coniungi cū euidentiā in attestante, per quā scilicet nobis pateret, Deum summè veracem esse illum qui loqui-

loquitur. Nam euidentia vnde-
decunque proueniat aufert ob-
scuritatem: aufert quoque liber-
tatem, quæ videtur esse de ra-
tione non solū fidei nostræ su-
pernaturalis, vt probatur te-
stimonio Conciliorum, & Pa-
trum; sed de ratione cuiuscun-
que fidei in genere, quæ sem-
per sonat voluntariū obsequiū
præstitū illi, cui credimus. Af-
ferimus quoq. hōc ipsò quōd
pateat aliquam esse locutionē
Dei, & habeamus veram no-
tionem horum terminorum
locutio, & *Deus* non posse
quempiam dubitare de vera-
citate loquentis, ac proinde
non posse exercere fidem.
Nam *locutio* essentialiter importat
obligationē veracitatis. Deus
autem essentialiter importat d-

ens

De Fide, Spe, &c. Cap. III. 71
ens carens omni defectu, atque
ita, non potens operari contra
obligationem.

CAPVT IV.

In quid resoluatur obiectum for-
male fidei. An ^{hinc} ex imperio vo-
luntatis, vel ex memoria possit
asserere aliquid sine motiuo. An
possimus credere super omnia
ex apparentiâ fallibili. An
ultimum iudicium practicum
sit semper evidens metaphysicè,
quomodo possit pendere ab er-
rore, quid sit prudentia, quid
actio, quid factio.

50 **N**odus quæstionis est
quoniam vel cre-
dimus propter motiua huma-
na,